

Uniwersytet
Wrocławski

Dr hab. Jerzy Korczak prof. UW

**Postulaty dla przyszłego prawa
wspierające osiągnięcie
neutralności klimatycznej
w Polsce**

Przewodniczący Zespołu

Dr hab. Jerzy Korczak prof. UWr

Dr hab. Agnieszka Chrisidu-Budnik

Dr Jan Gola

Dr Justyna Mielczarek-Mikołajów

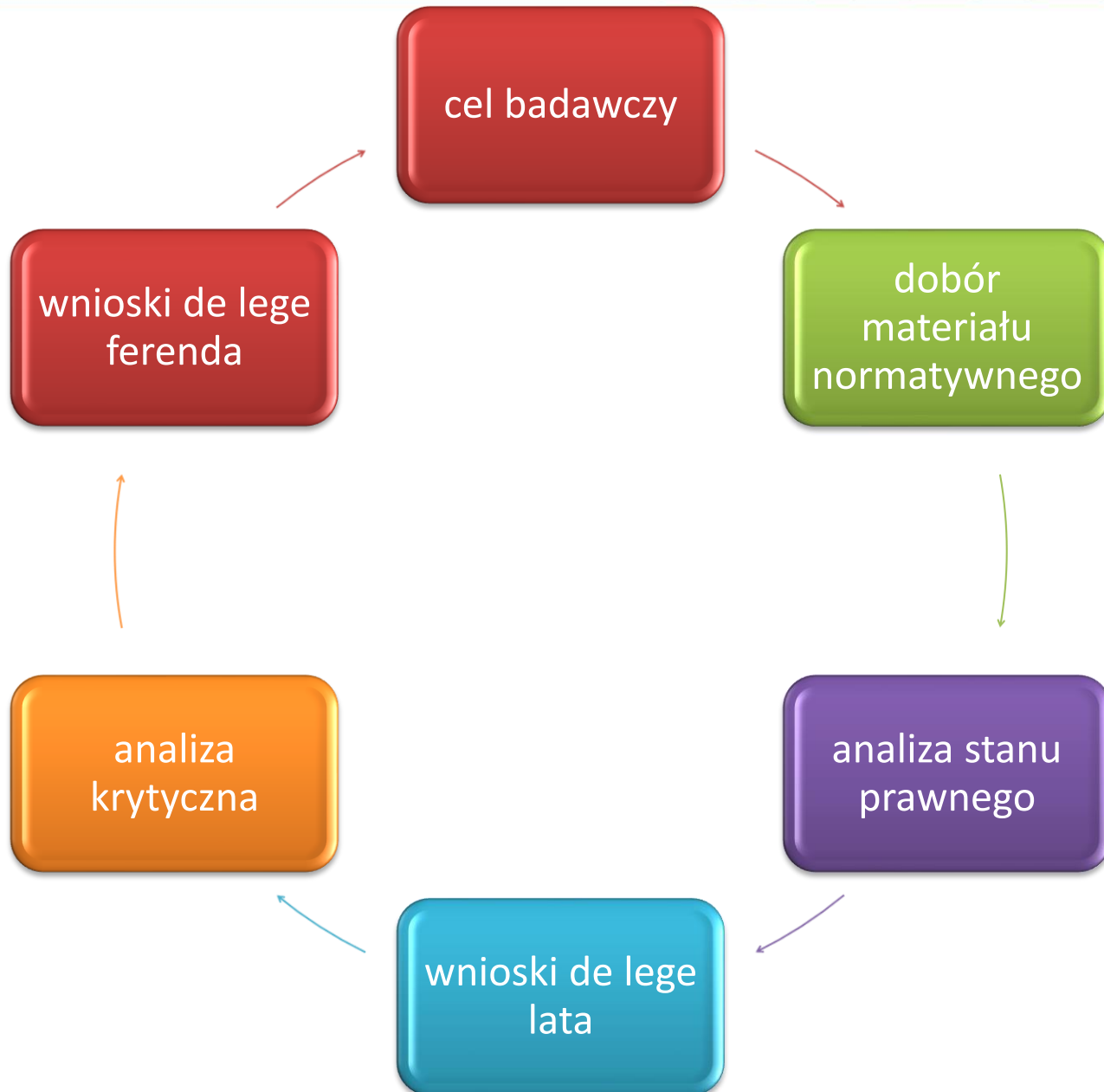
Dr hab. Renata Kusiak-Winter

Mgr Aleksandra Pinkas

REKOMENDACJE DO ZMIAN LEGISLACYJNYCH W ZAKRESIE PRZEPROWADZENIA TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ I OSIĄGNIĘCIA NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ

POD RED. JERZEGO KORCZAKA

Postulaty dla przyszłego prawa wspierające osiągnięcie neutralności klimatycznej w Polsce

cel

- diagnoza stanu obowiązującego w Polsce prawa regulującego wytwarzanie energii, w tym zwłaszcza energii ze źródeł odnawialnych, jej dystrybuowania oraz wykorzystywania wraz z usługami towarzyszącymi tym procesom, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji zobowiązań wynikających uczestnictwa Polski w Unii Europejskiej oraz innych zobowiązań prawa międzynarodowego

I

- Jakie bariery prawne powinny być usunięte aby umożliwić:
  - rozwój energetyki prosumenckiej i rozproszonej,
  - tworzenie się efektywnych klastrów i spółdzielni energetycznych oraz innych form współpracy i działalności w zakresie wytwarzania, dystrybucji i magazynowania energii z OZE?

II

- Jakie zmiany prawne powinny zostać wprowadzone i jakie narzędzia prawne powinna posiadać administracja publiczna – szczególnie szczebla regionalnego, aby możliwe było przeprowadzenie transformacji energetycznej i osiągnięcie neutralności klimatycznej w Polsce, zgodnie z celami polityki unijnej?

III

- Jak kształtowane powinny być rola i kompetencje samorządu wojewódzkiego w kontekście stymulowania transformacji energetycznej i osiągnięcia neutralności klimatycznej?

Postulaty dla przyszłego prawa wspierające osiągnięcie neutralności klimatycznej w Polsce – dobór materiału normatywnego

Wniosek – Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r., Bruksela, dnia 14 października 2020 r., COM(2020) 652 final

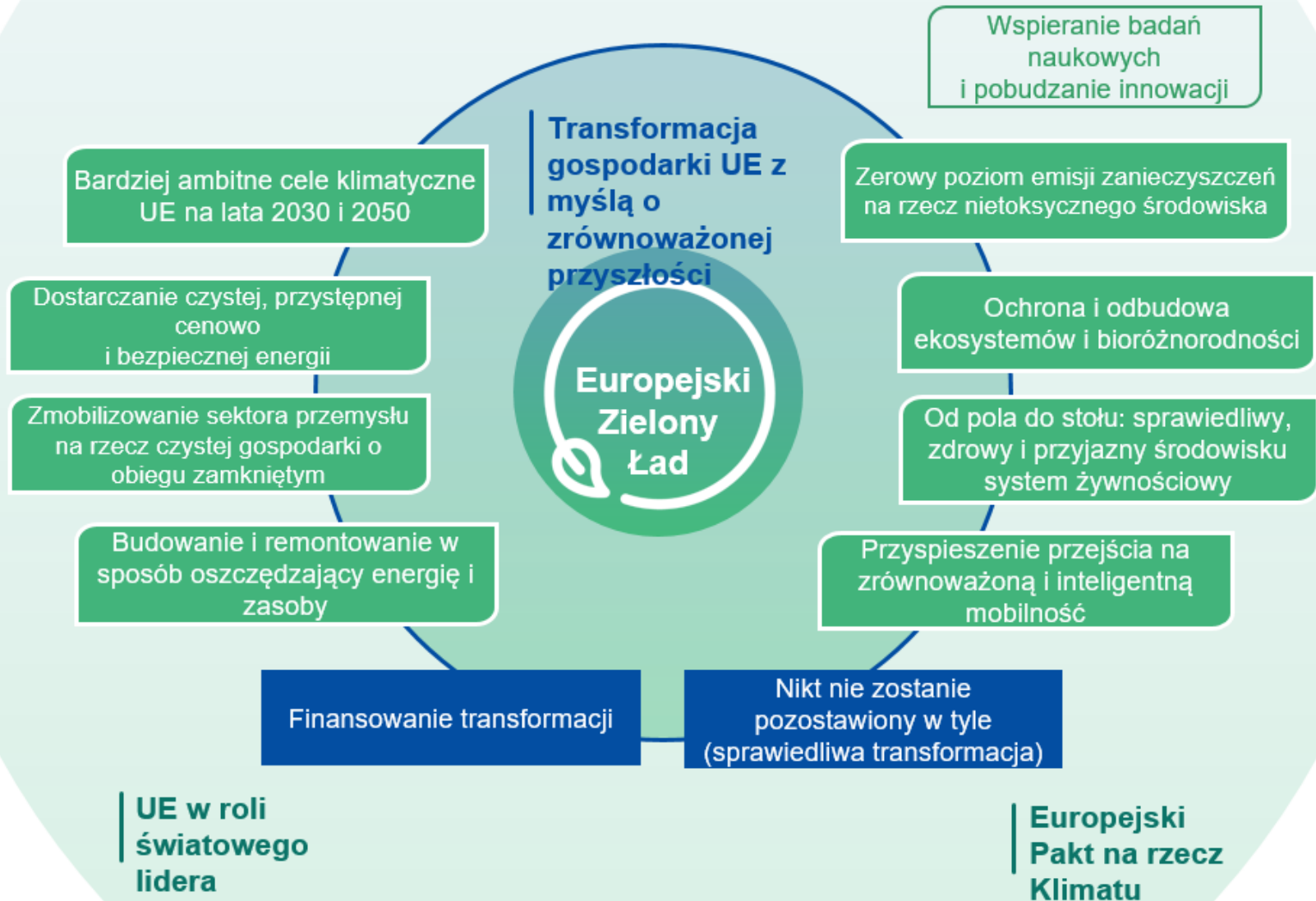
Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, Bruksela, dnia 11 grudnia 2019 r., COM(2019) 640 final

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/54/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady **2009/72/WE** z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE

Dyrektywa RED I Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE

Dyrektywa RED II Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona)

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne

Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej Polski do 2040 roku (M.P. poz. 264), zwanej dalej „PEP 2040“

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

Ustawa z dnia z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych

Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego stanowi podstawowe zadanie organów władz publicznych.
2. Dynamika zmian prawa, niejednoznaczne brzmienie przepisów oraz niejednokrotnie skomplikowany charakter procedur stanowią czynniki utrudniające funkcjonowanie systemu.
3. Duża częstotliwość aktualizacji polityki energetycznej nie sprzyja stabilności regulacyjnej oraz powoduje niepewność inwestycyjną po stronie przedsiębiorstw energetycznym, co stanowi czynnik opóźniający transformację energetyczną.
4. Import niskoemisyjnego gazu ziemnego zabezpiecza w perspektywie krótkoterminowej rozwój OZE, pozwalając na rezygnację z paliw kopalnych, lecz w perspektywie długoterminowej konieczne jest inwestowanie w energetykę zeroemisyjną, w tym źródła lokalne.
5. Wskazana rola samorządu terytorialnego w krajowym planie w zakresie energii i klimatu determinuje przyszły kierunek regionalno-lokalnej transformacji energetycznej.
6. Planowanie energetyczne w jednostkach samorządu energetycznego stanowi determinant ich rozwoju.
7. Regulacja zawarta w art. 4 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych znacząco ogranicza obszary inwestycji w energetykę wiatrową i z racji największej efektywności energetyki wiatrowej przyczynia się do opóźnienia rozwoju odnawialnych źródeł energii.

1. Elektromobilność stanowi niewątpliwie poważne wyzwanie dla samorządów w Polsce, zainteresowanych rozwojem systemu transportowego napędzanego energią elektryczną, w tym dla województwa dolnośląskiego.
2. Wdrożenie odpowiednich programów dotyczących elektromobilności wymaga właściwego zastosowania instytucji Prawa zamówień publicznych.
3. Rozwój OZE stanowi jeden z najbardziej perspektywicznych kierunków rozwoju polskiej gospodarki.
4. Zielone zamówienia publiczne mogą zapewnić organom publicznym oszczędności finansowe, a towary zakupione w ten sposób pozwalają zwiększyć tzw. efektywność energetyczną przy jednoczesnym zredukowaniu emisji CO₂.
5. Ustawodawca przyznaje Prezesowi URE szereg kompetencji w sferze regulowania sektora OZE w Polsce.
6. Aukcja jest formą pomocy publicznej skierowaną do wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.
7. Aukcja musi być przyznawana na zasadach konstytuowanych w prawie wtórnym UE.
8. Wojewoda uzyskał znaczące uprawnienia w zakresie rozwoju w gminie energii odnawialnej, posiadając kompetencje nadzorcze.

1. Działania podejmowane w ramach bezpieczeństwa energetycznego powinny być ukierunkowane na zwiększenie udziału nowych źródeł energii i racjonalne wykorzystanie dotychczas zainstalowanych mocy.
2. Niezbędne jest racjonalne i przemyślane planowanie długoterminowe polityki energetycznej, zapobiegające częstym aktualizacjom, a jednocześnie wyznaczanie odważnych celów w zakresie transformacji energetycznej.
3. Postuluje się połączenie polityki energetycznej z planem w zakresie energii i klimatu ze względu na tożsamy obszar regulacyjny wynikający z objęcia sektora energii obowiązkiem realizacji celów klimatycznych.
4. Odpowiedzialne określenie przez Radę Ministrów poziomu dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego stanowi cel przyspieszenia odejścia od węgla w perspektywie krótkoterminowej oraz dostosowania infrastruktury gazowej do zasilenia paliwami zeroemisyjnymi w perspektywie długoterminowej (typu biogaz, biometan, zielony wodór).
5. Zwiększenie stopnia niezależności Prezesa URE przyczynia się do zwiększenia efektywności rynku energii oraz rozwoju gospodarki państwa.
6. Konieczne jest zwiększanie niezależności organów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie planowania energetycznego.

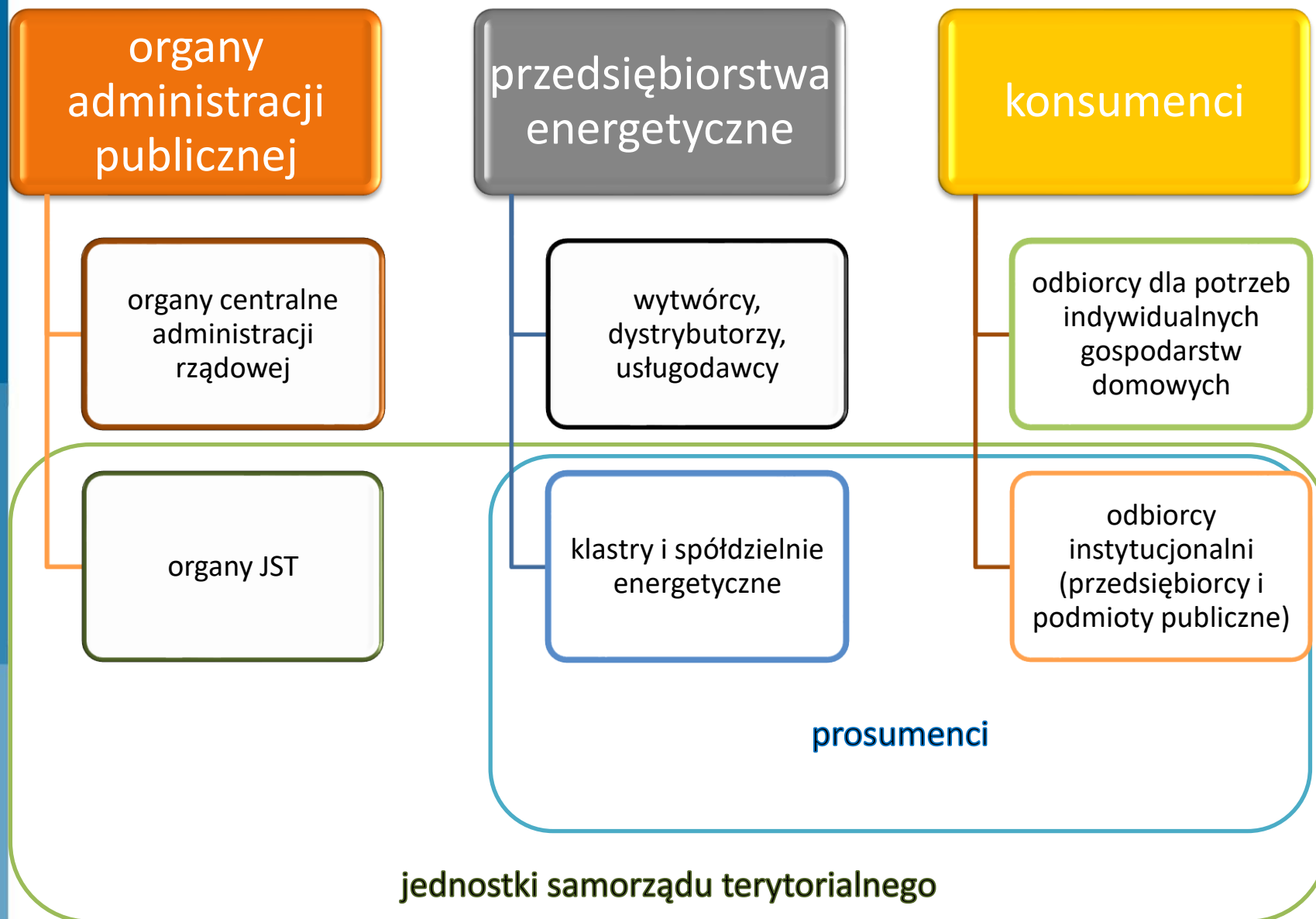
1. Kompetencje wojewody powinny być realizowane z zachowaniem niezależności jednostek samorządu terytorialnego, w tym szczególnie gmin, co wymaga zwiększenia roli sądów w sprawowaniu kontroli rozstrzygnięć nadzorczych wojewody.
2. Konieczne jest silne zaakcentowanie roli samorządu w polityce energetycznej ze względu na jego znaczącą rolę w procesie transformacji energetycznej.
3. Dopuszczanie do udziału w aukcjach odnawialnych źródeł energii wyłącznie wytwórców energii z nowych instalacji celem wsparcia nowoczesnej technologii pozwoli na podnoszenie efektywności energetycznej.
4. Wymagane jest wzmacnianie prosumeryzmu, którego tempo rozwoju decyduje o dekarbonizacji.
5. Istotne jest zlikwidowanie bariery lokalizacji elektrowni wiatrowych zawartej w art. 4 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych celem integracji prawa z polityką energetyczną, a w konsekwencji umożliwieniem rozwoju energetyki wiatrowej.
6. Ze względu na coraz powszechniejsze wykorzystywanie instrumentu umowy Corporate PPA (Power Purchase Agreement) uregulowania te powinny zostać zawarte w Prawie energetycznym lub w ustawie OZE.
7. Istnieje konieczność promowania elektromobilności w celu zwiększenia świadomości społeczeństwa.

SAMORZĄD REGIONALNY

1. Uznanie prymatu działań w zakresie osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.
2. Realizacja celów polityki klimatyczno-energetycznej
3. Kształtowanie regionalnej struktury paliwowej uwzględniającej dynamiczny wzrost odnawialnych źródeł energii
4. Zaktualizowanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa zorientowanego na maksymalne wykorzystanie potencjału obszaru Dolnego Śląska na rozwój energetyki odnawialnej
5. Harmonizacja Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego ze Strategią Energetyczną Dolnego Śląska przy uznaniu transformacji energetycznej za cel priorytetowy
6. Zacieśnianie współpracy transgranicznej z Czechami i Niemcami, jako regionami trudnymi do dekarbonizacji
7. Dołączenie do platform współpracy *coal-regions*
8. Racjonalne i odpowiedzialne wykorzystanie środków finansowych na transformację energetyczną z mechanizmu NextGenerationEU

SAMORZĄD LOKALNY

1. Proponowane są zmiany legislacyjne w celu dostosowania ustawy OZE, w zakresie jakim powierza kompetencje organom administracji rządowej, do założeń KPEiK oraz PEP 2040, który z kolei podkreśla znaczenie energetyki rozproszonej w procesie transformacji energetycznej.
2. Istnieje konieczność dalszego wspierania i poszerzania dofinansowania programów i inwestycji proekologicznych przez gminy. Powinno nastąpić szersze prowadzenie działań promocyjnych na rzecz transformacji energetycznej oraz programów finansujących inwestycje z tego zakresu.
3. Ważne jest stałe zwiększanie spójności działania całego systemu w zakresie transformacji energetycznej. Należy wzmacniać i koordynować współpracę na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Powinny być też podjęte szersze działania na rzecz współpracy z organizacjami pozarządowymi, które mogą w większym zakresie wspierać działania władz lokalnych, co też wpłynie pozytywnie na budowanie społeczeństwa obywatelskiego.
4. Wzrasta rola transformacji energetycznej na poziomie lokalnym. Wydaje się, że zadania te mogą być szerzej realizowane w ramach polityki rozwoju. Biorąc pod uwagę aktualne problemy ekologiczne transformacja energetycznej i osiągnięcie neutralności energetycznej winna stanowić jeden z fundamentalnych priorytetów. Powiat, który nie został wyposażony przez ustawodawcę w zbliżone do gminy zadania i instrumenty prawne, powinien być włączony w te działania w celu zapewnienia spójności całego systemu.
5. W celu utworzenia tzw. strefy czystego transportu konieczna jest nowelizacja ustawy o elektromobilności w celu dostosowania przepisów tej ustawy do problemów praktycznych wynikłych w trakcie jej stosowania.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ